

• 'Apocalyptisch geleuter niet kritiekloos aanvaarden'

Bewustzijn, openheid en intellect tegen radicalisering

Verplichte maatschappijleer moet moslimjongeren op het rechte, vredige pad houden.

„Wie onze democratie begrijpt, pleegt geen terroristische aanslagen.”

Rob Pietersen

Grote, zwarte scholen zijn niet goed voor moslimjongeren die vatbaar zijn voor een radicale boodschap en dus schreeuwen om persoonlijke aandacht en wat extra maatschappijleer. Detectiepoortjes en kluisjes geven een verkeerd signaal.

„De les op scholen moet zijn, dat we in een goedwerkende democratie alles met woorden kunnen oplossen. Dan hebben we dus geen poortjes of kluisjes nodig om ons en onze spullen te beveiligen”, zegt prof. dr. Dorret de Ruyter, hoogleraar Theoretische en Historische Pedagogiek van de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Radicaliserende jongeren bedreigen de samenleving, die steeds vaker desperate politici hoort schreeuwen om harde hand, zware straffen, strenge internaten en andere draconische maatregelen. De Ruyter zoekt de oplossing dichterbij huis. Bij de opvoeders, thuis én op school.

De Ruyter was gisteren een van de sprekers tijdens een studiemiddag van het Amsterdams Centrum voor Kinderstudies over rebellerende jongeren,

die via idealisme en politiek activisme afglijden richting terrorisme. Ze kwam, bij de voorbereiding voor haar lezing, op een Amerikaanse website een lijst met honderden terroristische groeperingen tegen. „Het lijkt wel of er overall groepen zijn die landen met een terroristische actie denken te moeten bevrijden. Soms gaat het om christelijke anti-abortus extremisten zoals *the*

'Detectiepoortjes en kluisjes zijn een verkeerd signaal'

Army of God, soms om Sikhs.” Maar in Nederland vooral om radicaliserende moslimjongeren.

De Ruyter ziet een vruchtbare grond voor extremisme. Ze onderscheidt er drie. De eerste heeft te maken met karaktereigenschappen als bewustzijn, emotionele stabiliteit, openheid en intellect. „Met bepaalde eigenschappen ben je vatbaar voor invloeden van ideologieën en ideologische leiders.”

Een medicijn heeft ze niet. „Extremisme is in dit geval nauwelijks te voorkomen. Je kunt als ouders eigenlijk alleen maar psychische hulp voor je kind zoeken. Of proberen te voorkomen dat je kind naar extremistische moskeeën gaat. Maar je wilt als ouders ook weer niet op de

lip van je puber gaan leven.”

Ouders en scholen hebben meer mogelijkheden als jongeren door onvrede over sociale achterstelling, buitensluiting en discriminatie – de tweede grond voor extremisme – agressief gedrag vertonen. Of als ze, de derde grond, vatbaar blijken voor radicale fabeltjes: dat er voor elke djihadstrijder in het hiernamaals ontelbare maagden beschikbaar zijn.

De Ruyter pleit voor verplichte maatschappijleer, zoals in Engeland en Wales. „En dan niet alleen over onze Eerste en Tweede Kamer, over hoe wij onze democratie hebben geregeld, maar ook over respect, over omgangsvormen, over wat we hier wel en niet tolereren. Want als ze de uitgangspunten van onze liberale democratie echt begrijpen, zullen ze geen terroristische aanslag plegen.”

Daarnaast moeten de jongeren leren kritische vragen te stellen, zegt De Ruyter. „Als ze dat apocalyptisch geleuter horen, als iemand ze vertelt dat het einde der tijden nabij is, dan moeten ze dat niet kritiekloos aan nemen. Dan moeten ze de juiste vragen stellen, en met goede argumenten die theorie onderuithalen.”

Marokkaanse jongens die de sfeer in Amsterdam-West verzieken, gaan vaak echter niet meer naar school. De Ruyter: „Die bewijzen dat het onderwijs en de ouders de afgelopen jaren tekortgeschoten zijn. Dat we die jongens geen veilig gevoel in een eerlijke democratie hebben kunnen geven.”